

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Udrag fra Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 463. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139955635744/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

I disse og talrige andre tilfælde har *J'* ved sin reform fjernet en karakteristisk stilejendommelighed hos Brorson og erstattet den med konstruktioner af betænkelig karakter. Det vil imidlertid kun med nogen vilkårlighed være muligt at restituere de oprindelige former, med mindre man vil gøre det i alle tilfælde. Men derved ville man gribe meget dybt ind i tekstgrundlagets ejendommeligheder, og nærværende udgave har derfor afstået fra enhver rekonstruktion.

Det må dog bemærkes, at *J'* ved eet ord er faret skånsomt frem, nemlig ved ordet *hierte*. Dette hedder i originaltrykkene i bestemte genitiv som regel *Hiertets*, fx. i *Hiertets fule Glemme* 19.4.3 efter *Hiertets (hiertens J-?) Reenhed* 22.12.2 *Hiertets-Mening* 28.6.4, men i mere faste forbindelser, hvor ordet nærmer sig adjektisk funktion, hedder det *Hiertens*, og denne form bevares gennemgående i *Jiff*, fx. *hiertens bøn og bod* 5.7.6 *hiertens tak og tro* 5.9.6 *hiertens kiertighed* 6.2.8 *Hiertens(-)inderlig* 6.5.5 *hiertens(-)gierne* 29.15.1 (i orig. m. bindestreg), 37.11.6, *af hiertens rod* 126.11.6 *I en hiertens bedrings grund* 164.2.6 *af hiertens grund* 30.3.1 111.11.1 (men; i *Hiertes grund* 95.8.3 131.3.6 *i inderst hiertes grund* 136.1.2 *i hiertets grund* 217.1.3; formen *hiertes* er rettet i *J'* eller *J'* til *hiertets* eller *hiertens*, men der foreligger sikkert en sammensætning *hierte(s)grund*, som er kendt fx. fra Kingo, se ODS.). — Kun eet sted er den gamle form fjernet i *J'*: *Af hiertets (Ea; Hiertens) fryd og glæde* 93.6.4 (men *hiertens(-)fryd* 40.17.4 uændret, vel fordi vi har at gøre med plantenavnet, jfr. 128.6.5). — Nogle gange er sætteren kommet for skade på samme måde at rette en gammel bibelsk genitivform som *lives til livets*, fx. *vort lives (> livets) næring* 80.11.6 (den opr. form restitueret i *J'*), jfr. *vor korsens (> korsens J') gang* 197.9.6.

Rettelser af denne type mangler næsten fuldstændigt i de flg. udgaver (se dog *J'*). I de salmer, der er tilføjede i *J'*, finder vi derfor former som *livsens* 262.3.3 264.7.5 *dødsens* 262.6.3, 8.5, 12.8 263.8.9.

For at give et indtryk af, hvilke ord der optræder i bestemt genitiv med den moderne endelse, skal hid sættes de former, der er truffet ved en gennemgang af A: *Kuarsels, Frydens, Jordens, Naadens, Herrens, Hiertets, Evighedens, Trøstens, Sielens, Himlens*. I G (nr. 30-40): *Naadens, Kierlighedens, Dommens, Vredens, Verdens, Korsets, Ærens, Fiendens, Kronens, Lømmets*.

16.2) *Nominativ og akkusativ*. I *J'* indsættes gennemgående *hvo* (eller *hver*: 115.6.5 > *hvo J'*) for *hvem*: 52.9.1 53.3.2 80.2.4 81.5.2 (*Hvo* er også den alm. form i hefterne).

16.3) *J'* erstatter de gamle former *til retter Tide* 145.7.2 (se ovf. n. K s. 441) 153.2.4 199.2.7 (først rettet i *J'*; jfr. *i retter tide*. Bording. II. 167), *gode nat* 139.8.3 med *til rette tide, nu god nat*. Jf. om *natter tide* 70.3.5 (> *natte J'*).

17) *Person*. De gamle 2. persons former i ental af modalverber og stærke præterita, som var bevaret i salmesproget, frænges tilbage i *TrK*. I *J'* er det dog kun enkelte verber, der nogenlunde hyppigt ændres: *skalt* > *skal* 86.7.3 86.11.3 99.3.4 192.10.6, *vill* > *vil* 75.10.4 80.8.1 84.2.1,6 ofl. *viltu* > *vil du* 75.6.6, *est* 84.14.4 (men fx. 192.15.2 først i *J-?*), *kandsta* 86.10.5 *naat* 164.5.1 192.11.7; og først i *J-?* gen-